

виглядає непривабливим для потенційних користувачів автопілотних транспортних засобів [7] і вирішення даного питання може бути саме у сторону виробників та користувачів автопілотів.

Список використаних джерел

1. Давидов Д. Проблема відповідальності автопілота у випадку ДТП 2018 р. URL: <https://teknoblog.ru/2018/07/26/91394>
2. Hunt Quentin. Self driving cars and the law – more problems than answers. 2019. URL: <http://www.bestcriminaldefencebarrister.co.uk/criminal-defence-barrister-blog/2019/self-driving-cars-and-the-law-more-problems-than-answers-barristers-perspective.aspx>
3. Конвенція ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_041
4. Воронін Д. А. Проблеми правового регулювання автономного транспорту. *Інноваційна економіка: перспективи розвитку і вдосконалення*. 2018. № 7. С. 123–128.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. No 435–IV, зі змін. та доп. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. 356 с.
6. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України / Верховна Рада України. 2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17>
7. Кулініч В. Машини майбутнього: хто відповідь за причинений автопілотом шкоду. *Економічна правда*. 2017. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2017/07/4/626687/>
8. Martsenko, N. (2020). Determining the place of artificial intelligence in civil law. *Studia Prawnoustrojowe*, (47). <https://doi.org/10.31648/sp.5279/>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Марценко Н. С.

ТВЕРДОХЛІБ ЯНА ВІКТОРІВНА

Сумський державний університет

ПИТАННЯ ПРАВ БІЖЕНЦІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Кожна держава має самостійно розробляти процедуру надання притулку та визначення статусу біженця. Це призводить до розбіжностей між визначенням правового статусу біженця різними державами, оскільки підходи до правового регулювання цих питань розробляються в залежності від різних факторів: матеріальних та інших ресурсів країни, питань національної безпеки та історії вимушених міграційних переміщень. Незважаючи на такі відмінності, головною метою визнання правового статусу біженців є забезпечення захисту особам,

змушеним покинути свої домівки, тому що їхні країни не бажають або не можуть їх захистити.

Стаття 1 Конвенції про статус біженців, визначає поняття «біженець», як того, хто «через цілком обґрунтований страх бути переслідуваним через расу, релігію, національність, належність до певної соціальної групи чи політичні переконання, перебуває за межами країни свого громадянства і не може або, через такий страх, не бажає скористатися захистом цієї країни; або який, не маючи громадянства і перебуваючи за межами країни свого колишнього постійного проживання, не може або не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань» [1].

Жоден міжнародний документ не визначає поняття «притулок». Стаття 14 Загальної декларації прав людини 1948 року просто говорить, що «Кожен має право шукати й користуватися притулком від переслідування в інших країнах» [2]. У статті 1 Декларації ООН про територіальний притулок 1967 року зазначається, що «Притулок, наданий державою під час здійснення свого суверенітету особам, які мають право посилатися на статтю 14 Загальної декларації прав людини, вважається всіма іншими державами. Але саме «держава, яка надає притулок, має оцінити підстави для надання притулку» [3].

Конвенція про статус біженців, встановлює підстави просити притулок у країнах – членах цієї Конвенції : якщо особа відрізняється від населення за расовими та етнічними ознаками, за що її переслідують; приналежність до тієї чи іншої релігійної конфесії або за ознакою громадянства; приналежність до певної соціальної групи та політичні переконання. Інші обставини відповідно до даної Конвенції не дають права на отримання статусу біженця [1].

Відповідно до пункту 4 статті 16 Закону України «Про міжнародне приватне право» особистим законом біженця вважається право держави, у якій він має місце перебування. А звідси виходить, що забезпечення прав та свобод такої особи буде здійснюватися в межах правового статусу наданого їй державою перебування. У той же час як встановлює стаття 2 Конвенції про статус біженців, що у кожного біженця є зобов'язання перед країною, в якій він знаходиться, згідно з якими, зокрема, він повинен дотримуватися законів та розпоряджень цієї країни, а також заходів, які застосовуються для підтримання громадського порядку [4].

Положеннями статті 14 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» встановлено, що особи, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, користуються тими самими правами і свободами, а також мають такі самі обов'язки, як і громадяни України, крім випадків, установлених Конституцією

та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [5].

На думку Сороки І. О. найбільше значення для шукачів притулку відіграють їхні соціально-економічні права. Шукачі притулку перебувають в особливо-вразливому соціально-економічному стані, а їхнім головним інтересом є виживання до моменту, поки вони не матимуть змоги отримати статус біженців. Вони змушені залишати свої звичайні місця мешкання та тікати до інших країн, нерідко не маючи можливості скористатися своїм майном чи прибутками в державі, з якої вони втікають. Крім того, в тій державі, в яку вони намагаються потрапити чи вже потрапили, їхні права значно вужчі ніж ті, що належать громадянам цієї держави чи навіть визнаним біженцям. Зокрема, вони часто позбавлені можливості займатися економічною діяльністю, шукати роботу та отримувати від неї прибуток. Їхнє життя значним чином опиняється в залежності від приймаючої держави [6, с. 221].

Слід зазначити, що відповідно до положень статті 16 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», особи, які потребують тимчасового захисту, на території України мають право на: пересування, вільний вибір місця проживання, вільне залишення території України, крім обмежень, встановлених законом; працю; провадження підприємницької діяльності, не забороненої законом; охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; відпочинок; освіту; свободу світогляду і віросповідання; безоплатну правову допомогу в установленому порядку та інші передбачені законодавством України.

Список використаних джерел

1. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Декларація про територіальний притулок від 14.12.1967 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_316#Text
4. Про міжнародне приватне право: Закон України № 2709-IV від 23.06.2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України № 3671-VI від 08.07.2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
6. Сорока І. О. Права та обов'язки шукачів притулку в міжнародному праві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Т. 2, вип. 2. С. 219–222.

Науковий керівник: асистент кафедри Швагер О. А.